

Helsingfors/Mariehamn 25.2.2019

Nr 4/19

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
20.12.2018, nr 245/2018.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om tillgängliga webbplatser och mobila applikationer inom förvaltningen, antagen av lagtinget 20.12.2018.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Landskapslagens syfte är att var och en på lika villkor ska kunna använda de webbplatser och mobila applikationer som tillhandahålls av myndigheterna. Lagen gäller de webbplatser och mobila applikationer som tillhandahålls av myndigheter inom landskaps- och kommunalförvaltningen. Genom lagen genomförs på Åland Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer, nedan tillgänglighetsdirektivet.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen berör lagtingets organisation och uppgifter, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, landskapets tjänstemän samt kommunernas förvaltning och kommunernas tjänsteinnehavare, på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1, 2 och 4 punkterna i självstyrelselagen för Åland.

Tillgänglighetsdirektivet syftar till att myndigheters webbplatser och mobila applikationer ska bli mer tillgängliga för användare, och då särskilt för personer med funktionsnedsättning. Landskapslagen avser därigenom att förhindra diskriminering på grund av funktionshinder. Motverkande av diskriminering och främjande av principen om likabehandling berör olika rättsområden inom såväl landskapets som

rikets behörighetsområden. Diskriminering nämns inte som ett rättsområde i behörighetsförteckningarna i 18 §, 27 § eller 29 § i självstyrelselagen. Bedömningen av frågan huruvida lagstiftningsbehörigheten inom detta rättsområde ankommer på landskapet eller riket blir därför beroende av innehållet i den konkreta regleringen. Stadgandena om diskriminering blir en integrerad del av de rättsregler de berör. Lagstiftningsbehörigheten bör i fråga om dessa stadganden bedömas enligt de rättsområden, inom vilka stadgandena äger tillämpning eller till vilka de närmast anknyter. Såsom ovan konstaterats gäller landskapslagen landskapets och kommunernas förvaltning, som utgör landskapsbehörighet.

Enligt självstyrelselagens 27 § 1 punkt hör stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag till rikets lagstiftningsbehörighet. Landskapslagen ska främja möjligheterna att använda myndigheternas webbplatser och mobila applikationer på lika villkor. Denna målsättning harmonierar med 6 § 1 mom. i grundlagen, som föreskriver att alla är lika inför lagen. Enligt 6 § 2 mom. får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Jämlikt grundlagens 17 § 3 mom. ska rättigheterna för dem som använder teckenspråk samt dem som på grund av handikapp behöver tolknings- och översättningshjälp tryggas genom lag. Grundlagens 14 § 4 mom. förutsätter att det allmänna ska främja den enskildas möjligheter att delta i samhällslig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. De tillgänglighetskrav som anges i landskapslagen främjar förverkligandet av dessa grundlagsbestämmelser.

Beträffande tillgänglighetskraven anges i landskapslagens 5 § 2 mom. att innehåll på webbplatser och mobila applikationer som överensstämmer med de harmoniserade standarder eller delar av dem till vilka hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning ska förutsättas överensstämma med tillgänglighetskraven i landskapslagen. Med anledning härav konstaterar Ålandsdelegationen att standardisering utgör riksbehörighet enligt 27 § 19 punkten i självstyrelselagen. Eftersom det i landskapslagen endast hänvisas till standarder som nämns i Europeiska unionens officiella tidning förleder stadgandet inte några anmärkningar från delegationens sida.

Landskapslagens 3 kap. innehåller tillsynsbestämmelser. I landskapets behörighet ingår även att lagstifta om övervakning och inspektioner inom landskapets behörighetsområden. Ålands landskapsregering fungerar som tillsynsmyndighet, och enligt landskapslagens 10 § 3 punkt ska tillsynsmyndigheten lämna till Europeiska kommissionen de rapporter som avses i artikel 8.4 i tillgänglighetsdirektivet. Med anledning härav konstaterar Ålandsdelegationen att enligt självstyrelselagens 27 § 4 punkt utgör förhållandet till utländska makter riksbehörighet med beaktande av bestämmelserna i lagens 9 och 9a

kap. Självstyrelselagens 9 kap. reglerar internationella förpliktelser, medan lagens 9a kap. reglerar ärenden som gäller Europeiska unionen. Vid tillämpningen av landskapslagen bör det i självstyrelselagen stadgade förfarandet gällande beredningen av unionsärenden och kontakterna med Europeiska kommissionen följas.

Bestämmelserna om vite och andra tvångsåtgärder kan enligt 18 § 26 punkten i självstyrelselagen intas i landskapslagen.

Enligt självstyrelselagens 27 § 23 punkt utgör rättskipning riksbehörighet med beaktande av vad som stadgas i lagens 25 och 26 §. I enlighet härmed har en hänvisning till självstyrelselagens 25 § intagits i landskapslagens 13 §.

Beträffande bedömningen av landskapslagens förenlighet med EU:s regelverk har en överenskommelse ingåtts 4.3.2009 mellan Ålandsdelegationen och justitieministeriet. Delegationen konstaterar att justitieministeriet beträffande den här aktuella landskapslagen inte inkommit med en i överenskommelsen avsedd bedömning.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Pellonpää och Suviranta.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare